

1. ÜNİTE

Ayetel Kürsi: Bakara Suresinin 255. ayetidir ve Tevhid ilmiyle alakalı en büyük Ayet-i kerimedir. İçinde "kürsi" kelimesi geçtiği için "Ayetel-Kürsi" denilmiştir. Allah'ın yüce sıfatlarını ve eşsiz kudretini anlatmaktadır. Namaz içinde ayet şeklinde okunduğu gibi namazın bitiminde tesbihden önce de okunur.

Cüz'i İrade: İnsanın "sonlu ve sınırlı" iradesidir.

Ecel: Sözlükte; vakit, süre, sürenin sona ermesi anlamındadır. Terim olarak, insan hayatı ve diğer canlılar için belirlenmiş süreyi ve bu sürenin sonunu, yani ölüm anını ifade eder.

Emek: Bir işin yapılması için harcanan beden ve kafa gücüdür. İnsanın bir amaca ulaşması için zihinsel ve bedensel olarak çaba sarf etmesi, gayret göstermesidir.

Hayır: İyi, güzel, yararlı ve faydalı anlamlarına gelen, Allah'ın emrettiği, sevdiği ve yapılmasından hoşnut olduğu davranışlar demektir.

İrade: Seçmek, istemek, yönelmek, tercih etmek ve karar vermektir. İnsanı iki şeyden birini yapmayı tercih etmeye ve tercih ettiği şeyi yapmaya yönlendiren güçtür.

Kader: Sözlükte "ölçü, miktar, bir şeyi belirli ölçüye göre yapmak ve belirlemek" anlamlarına gelir. Terim olarak "Yüce Allah'ın, ezelden ebede kadar olacak bütün şeylerin zaman, yer, özellik ve niteliklerini, sonsuz ilmiyle bilip takdir etmesidir.

Kaza: Sözlükte "emir, hüküm, bitirme ve yaratma" anlamlarına gelir. Terim olarak, Cenab-ı Hakk'ın ezelde takdir ettiği şeylerin zamanı gelince gerçekleşmesidir. Başka bir ifadeyle Kader: Allah'ın her şeyi belirli bir ölçü, düzen ve uyum içerisinde yaratmasına ve yaratılmış olan her şeyi programlamasıdır. Kaza: Bu programın zamanı gelince de bütün ayrıntıları ile gerçekleşmesidir.

Küllî İrade: Yüce Allah'ın mutlak ve sınırsız iradesi demektir.

Ömür: Canlıların doğumundan ölümüne kadar geçen sınırlı zaman dilimidir.

Rızık: Sözlükte; yararlanılması için verilen bağış, nasip, gıda, yiyecek ve faydalanılan şey demektir. Terim olarak ise, canlıların ihtiyaç duyduğu ve yararlandığı Allah tarafından sağlanan her türlü nimet anlamına gelir.

Sünnetullah: Cenab-ı Allah'ın sonsuz kudretiyle belirlediği, Allah'ın dilemesi olmadıkça değişmeyen kurallar. Allah'ın evreni idare etmekteki ölçüsü, değişmeyen kanunlarıdır.

Şer: Kötü, fena, çirkin, zararlı anlamlarına gelip, Allah'ın sevmediği, hoşlanmadığı ve yapılmasını istemediği, yapılması durumunda da ceza gerektiren davranışlardır.

Tevekkül: Allah'a teslim olmak, güvenmek, dayanmak, bağlanmak ve sığınmak demektir. Dini terim olarak ise, bir amaca ulaşmak için gerekli olan her türlü önlemi alarak; elinden gelen tüm gayreti gösterdikten sonra kalben Allah'a bağlanıp ona güvenmek, sonucu Allah'tan beklemek demektir.

2. ÜNİTE

Adak Kurbanı: Allah rızası için kurban kesmeyi adayan veya "şu işim şöyle olursa bir kurban keseceğim" diyen bir kimsenin, işi dilediği gibi olursa kurban kesmesi vacip olur.

Akika Kurbanı: Yeni doğan bir çocuk için, Allah'a karşı bir şükran ifadesi olarak kesilen kurban Akika Kurbanı denir.

Arafat: Mekke'nin 25 km. güneydoğusunda ova görünümünde düz bir alanın adıdır. Farz olan vakfe burada yapılır. Hz. Âdem İle Hz. Havva Validemizin yeryüzünde ilk buluştukları, kavuştukları yerdir. Peygamber Efendimizin Veda Hutbesini söylediği yerdir.

Ensar: Muhacirlere yardım eden Medinelî Müslümanlar

Fıtır Sadakası (Fitre): Ramazan Ayını yaşama, onun mükâfatına, bereketine kavuşmanın bir şükran ifadesi olarak zenginlerce fakirlere verilmesi gereken vacip olan sadakadır.

Hac: Sözlükte; saygı duyulan büyük ve önemli bir şeye yönelmek, ziyaret etmek, bir yere gidip gelmek, anlamlarına gelir. Dini bir terim olarak Hac; senenin belirli günlerinde ihrama girerek Kâbe'yi tavaf etmek ve Arafat'ta vakfe yapmak suretiyle yapılan bir ibadettir.

Hacerul Esvet: Cennetten geldiği söylenen, Kâbe'nin doğu köşesinde bulunan mübarek bir taşır. Tavafın başlangıç noktasıdır.

Hira Mağarası: Peygamber (sav)'e ilk vahyin geldiği Nur dağındaki mağara.

İhram: Sözlükte hürmet edilmesi gereken bir yere ya da zamana girmek anlamına gelir. Hacla ilgili bir terim olarak; Hac niyeti ile bir kimsenin normal zamanda kendisine helal olan bazı şeyleri (tıraş olmak, yeşillik koparmak, avlanmak, canlı öldürmek, dikişli elbise giymek, vücuttan bir kıl koparmak, jöle, oje, ruj kullanmak, kavgaya girmek, tırnak kesmek ...) haram kılmasıdır.

İnfak: Allah rızası için karşılıksız olarak yapılan maddi yardımlardır.

Kâbe: Sözlükte geometrik şekillerden "küp" anlamına gelen Kâbe, Mekke'de Mescid-i Haram denilen Cami-i Şerifin ortasında taştan yapılmış kare şeklinde bir binadır. Kâbe, Beytullah (Allah'ın evi) diye de anılır. Kur'an'da Kâbe'nin İbrâhim ve İsmail (a.s) tarafından yapıldığı bildirilmektedir. Müslümanların kiblesi yani namaz kılarken yöneldikleri yerdir. Kâbe'yi kutsal kılan en önemli sebep yeryüzünde ibadet maksadıyla yapılmış olan ilk bina olmasıdır.

Kurban Tığlama: Alevilerin Kurban kesilirken yaptıkları duaya Kurban Tığlama (kesme) duası denir.

Kurban: Kurban, kelime olarak, yakın olmak, yaklaşmak demektir. Dini bir terim olarak Kurban; Cenab-ı Hakka yaklaşmak niyeti ile belli günlerde (Zilhicce Ayı 10 - 11 - 12. günleri) kesilen hayvana verilen addır.

Mescidi Nebevi: Peygamber Efendimizin Medine'de yaptığı ilk mescittir. Aynı zamanda Peygamberimiz, Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer'in kabirleri de burada bulunmaktadır.

Mikat: Mekke'ye gelmek isteyenlerin ihrama girmeden geçemeyecekleri sınırları belirleyen yere denir. Yani Mekke şehrinin çevresinde ihrama girilen yerlere denir.

Mina: Mekke'nin 8 km. doğusundadır. Şeytan taşlama, Kurban kesme, Traş olma ve İhramdan çıkma yeridir. Büyük, küçük ve orta olmak üzere üç tane şeytan (sembolik sütunlar) vardır. Bunlara toplam 70 taş atılır. 7 + 21 + 21 + 21

Muhacir: Mekke'den Medine'ye hicret eden Müslümanlar

Müzdelif: Arafat ile Mina arasındadır. Bayram gecesi burada beklenir. (vakfe yapılır) Şeytanlara atılacak taşlar toplanır. (70 tane) Akşam-yatsı namazları birleştirilerek yatsı vaktinde kılınır.

Ravza: Ravza, bahçe ve cennet anlamlarına gelir. Genel anlamda Ravzayı Mutahhara Peygamber (sav) Efendimizin defnedildiği yere denir.

Sa'y: Sözlükte çalışmak, çalışıp kazanmak, gayret etmek, kastetmek, koşmak, yürümek gibi anlamlara gelir. Sa'y, Hac ve Umre esnasında Safâ ve Merve denilen iki tepeciğin arasında, Safâ'dan başlayıp Merve'de tamamlanmak üzere, yedi defa gidip gelmeyi ifade eder.

Sadaka: Allah rızası için karşılıksız olarak yapılan maddi ve manevi yardımların hepsine sadaka ismi verilir. Zekât ve fitr sadakasında olduğu gibi zenginlik şartı aranmaz. Nafile bir ibadettir. Gücü yeten istediği ölçüde sadaka verebilir.

Sadakayı Cârîye: Sürekli sevap kazandıran sadakadır.

Safa - Merve: Hacer Validemizin oğlu İsmail'e su bulmak maksadıyla koştuğu tepelerdir.

Sevr Mağarası: Peygamber (sav) Efendimizin Mekke' den Medine'ye hicret ederken Hz. Ebu Bekir'le beraber gizlendiği mağaradır.

Şükür Kurbanı: İnsanlar kendilerini mutlu edecek bir haber, yeni bir ev veya araba aldıklarında Allah'a şükür maksadıyla bazen kurban keserler. Buna "şükür kurbanı" denir.

Tavaf: Sözlükte bir şeyin çevresini dolaşmak, dönmek anlamlarına gelir. Hacer-i Esved'in hizasından başlayarak Kâbe'yi sola almak suretiyle, yedi defa Kâbe etrafında dönmek demektir.

Telbiye: Sözlükte emre icabet etmek anlamına gelir. "Lebbeyk" diye başlayan cümleleri söylemeye denir.

Temel İhtiyaç: Bir kişinin ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin bir yıl boyunca hayatını rahatlıkla devam ettirebilmesi için gereken zorunlu ihtiyaçlarıdır. (ev, araba, yiyecek, giyecek, sanat aletleri....)

Umre: Senenin herhangi bir gününde ihrama girerek Kâbe'yi ziyaret etmek ve say yapmak suretiyle yapılan ibadettir. Umre yapmak sünnettir.

Vakfe: Sözlükte belirli bir yerde bir süre kalmak anlamına gelir. Hac yapma niyetiyle ihrama girmiş olan kimsenin Arefe günü öğleden sonra bayramın birinci günü sabahına kadar bu zaman içerisinde belli bir vakit Arafat'ta ve aynı gece Müzdelife'de kalmasıdır.

Zekât: Zekât sözlükte artmak, bereketlenmek, çoğalmak, temizlenmek anlamına gelir. Dini anlamı ise; dinen zengin sayılan bir Müslüman'ın malının belli bir bölümünü senede bir defa ihtiyaç sahiplerine Allah rızası için vermesidir.

Zemzem Suyu: İsmail (as)'ın ayakları yanından çıkan sudur. Mescidi Haramın içindedir.

3. ÜNİTE

Adalet: Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasını sağlanması, Hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme, Herkese kendine uygun düşeni, kendi hakkı olanı verme,

Ashâbı Suffe: Mescidi Nebevinin avlusunda mescide bitişik olan odalarda kalan, evi ve ailesi bulunmayan, bütün günlerini Peygamber (sav)'i dinlemeye, ilim öğrenmeye ayırarak İslamın ilk öğretenleri.

Hilful Fudul (Erdemliler Topluluğu): Hz. Muhammed (sav)'in gençliğinde haksızlıkları önlemek ve haksızlığa uğrayanların haklarını korumak amacıyla katıldığı topluluk

Hoşgörü: Anlayışla karşılayarak olabildiği kadar hoş görme durumu, müsamaha, farklı düşünce ve inançlara saygılı olma

İstişare: Danışma, görüş alışverişinde bulunma

Merhamet: Bir kimsenin veya bir başka canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyulan üzüntü, acıma

Sahabe: Peygamber (sav)'i görmüş, onunla sohbet etmiş ve Müslüman olarak vefat etmiş kişilerdir. Çoğulu ashab

Şefkat: Acıyarak ve koruyarak sevme.

Ümmet: Bir peygambere inanan, bağlanan herkese verilen ad

4. ÜNİTE

Kıssa: Kuran-ı Kerimde, geçmişte yaşamış peygamberlerden ve topluluklardan bahseden öğüt verici hikâyelerdir.

Vahiy: Allah tarafından peygamberlere gönderilen emir, yasak, öğüt ve bilgilerin tümüdür.

Taassup (Bağnazlık): Bir görüşe, bir inanca körü körüne aşırı derecede bağlanıp ondan başkasını kabul etmemek taassuptur.

5. ÜNİTE

Kul Hakkı: Kul hakkı, bir toplumda yaşayan insanların sahip oldukları haklardır. İnsanın, yaşama, barınma, güvenlik, seyahat, eğitim, özel yaşamın gizliliği, sosyal ve ekonomik hakları vardır. Bu haklar, insanın insanca yaşayabilmesinin bir gereğidir. Bu haklara müdahale ve saygısızlık dinimizce yasaklanmıştır. Hak sahibinin rızası ve gönlü alınmadıkça affedilmez davranışlar olarak ifade edilmektedir.

6. ÜNİTE

Afroz: Hıristiyanlıkta din adamlarının bir kimseyi dinden çıkarması

Ahlak: İnsanda bulunan iyi ve kötü huyların tamamı; toplum içinde kişilerin uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve kurallar.

Din: Akıl sahibi insanları kendi hür iradeleri ile iyiye, güzele, doğruya yöneltmek için Allah tarafından peygamberler aracılığı ile gönderilen ilahi kurallardır. Genel manada ise, insanların kutsal kabul ettikleri bir varlığa inanmaları, boyun eğmeleridir.

Karma: Hinduizm inancındaki neden-sonuç yasası. İnsan geçmişte yaptıklarının karşılığını başka bir bedende tekrar dünyaya gelerek görecektir.

Kast: Hinduizm inancında aynı işle meşgul olan, görev ve gelenekleriyle birbirine sınıksız bağlanan insanların meydana getirdiği birlik anlamına gelir.

Nirvana: Budizm inancında insanın bütün istek ve hırslarının yok olduğu, ıstırapların bittiği, saf, temiz bir duruma kavuşmaktır.

Reenkarnasyon (Tenasüh, Ruh Göçü): Hinduizm ve Budizm inancında ruhun bir bedenden, başka bir bedene geçerek sürekli yaşamasına denir. İslam'a göre bu ahiret inancını yok saymaktır.

Tevhit İnancı: Allah'ın birliği inancı, Allah'ın bir olduğuna, eşinin ve benzerinin olmadığına inanmak.

Teslis İnancı: Hristiyanların Baba, oğul ve kutsal ruhtan oluşan üçlü Tanrı inancı,